

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

OSHO

acum
și aici

DINCOLO DE
DUALITATEA
VIAȚĂ-MOARTE

Traducere din limba engleză de
ELENA ARHIRE

LITERA®
București
2019

And Now and Here: Beyond the Duality of Life and Death
Respect pentru Editor/Compiler: Osho International Foundation
Copyright © 1969, 1984 OSHO International Foundation

www.osho.com/copyrights

2018 Grup Media Litera

Toate drepturile rezervate

Această carte reprezintă transcrierea și traducerea unei serii originale de conferințe *Main Mrityu Sikhata Hun* ale lui Osho, în Hindi, ținute în fața unui public. Toate conferințele lui Osho au fost publicate sub formă de cărți și sunt de asemenea disponibile sub formă de înregistrări audio originale. Înregistrările audio și arhiva completă a conferințelor sale pot fi găsite în cadrul bibliotecii online OSHO, pe www.osho.com/library

OSHO®

OSHO® este marcă înregistrată a OSHO International Foundation,
www.osho.com/trademarks.

INTROPECTIV®

Introspectiv este parte a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel. 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372

Acum și aici. Dincolo de dualitatea viață–moarte
Editor/Compiler: Osho International Foundation

Copyright © 2018, 2019 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză de Elena Arhire|Grael Soft

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Carmen Ștefania Neacșu
Corector: Andrada Nistor
Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OSHO

Acum și aici. Dincolo de dualitatea viață–moarte/
Osho; trad.: Elena Arhire. – București: Litera, 2019
ISBN 978-606-33-4386-5

I. Soft, Graal (trad.)

294.5

Cuprins

NU EXISTĂ MINCIUNĂ MAI MARE DECÂT MOARTEA	7
A VEDEA VIAȚA AȘA CUM ESTE EA	41
UNIVERSUL ÎNTREG ESTE UN TEMPLU	87
REVENIREA LA SURSĂ	127
GĂSIȚI-VĂ PROPRIA CALE	161
DRAGOSTEA ESTE PRIMEJDIOASĂ	195
EU ÎI ÎNVĂȚ PE OAMENI MOARTEA	233
NECUNOAȘTEREA VIEȚII ÎNSEAMNĂ MOARTE	273
LIBERTATEA SUPREMĂ	303
RELIGIA ESTE CĂUTAREA MEDITAȚIEI	327
ALEGerea VĂ APARTINE ÎNTOTDEAUNA	373
A DEVENI MARTOR	421
ȘTIINȚA EZOTERICULUI	463
EU SUNT PREGĂTIT, DACĂ SUNTEȚI ȘI VOI	511
ARTA „ASTFELITĂȚII”	555
Pentru informații suplimentare	601
Despre Osho	602
Despre Stațiunea de Meditație Osho	604

Nu există minciună mai mare decât moartea

Dragii mei, cunoașterea este putere și cunoașterea este și eliberare. Cunoașterea, în sine, este, de asemenea, marșul victorios.

Ne eliberăm de ceea ce ne este cunoscut. Dar și triumfăm asupra a ceea ce am cunoscut. Eșecul și înfrângerea ne sunt provocate doar de ignoranța noastră, de necunoașterea noastră. Înfrângerea este provocată de întuneric; unde este lumină, înfrângerea este imposibilă – lumina însăși devine victoria.

Primul lucru pe care aș vrea să vi-l spun despre moarte este că nu există minciună mai mare decât moartea. Și totuși, moartea pare să fie adevărată. Nu doar că pare să fie adevărată, dar pare a fi și adevărul capital al vieții – pare că viața toată este înconjurată de moarte. Chiar dacă uităm de ea sau nu o mai luăm în seamă, moartea rămâne peste tot aproape de noi. Moartea e chiar mai aproape de noi decât umbra noastră.

Viețile noastre sunt fundamentate pe frica de moarte. Frica de moarte a creat societatea, națiunea, familia

și prietenii. Frica de moarte ne-a făcut să alergăm după bani și ne-a făcut dornici să ajungem în poziții mai înalte. Și cel mai surprinzător lucru este că toți zeii și toate templele noastre au fost ridicate tot din frică de moarte. Însăpământați de moarte, oamenii se roagă în genunchi. Însăpământați de moarte, oamenii se roagă lui Dumnezeu cu mâinile împreunate ridicate spre cer. Și nimic nu este mai fals decât moarta. De aceea, toate sistemele de viață pe care le-am creat au devenit false din cauza credinței noastre că moarta e adevărată.

Dar cum să cunoaștem falsitatea morții? De unde să știm că nu există moarte? Până nu ajungem să cunoaștem asta, nici frica noastră de moarte nu va dispărea. Până când nu cunoaștem falsitatea morții, viețile noastre vor rămâne false. Atâta vreme cât există frică de moarte, nu poate să existe viață autentică. Atâta vreme cât tremurăm de frica morții, nu putem să ne adunăm puterile ca să ne trăim viața. Poți să trăiești doar atunci când umbra morții a dispărut pentru totdeauna. Cum să trăiască o minte speriată și tremurândă? Și cum e posibil să trăiești când moarta pare să se apropie cu fiecare secundă? Cum să putem trăi?

Indiferent cât de mult am ignora moarta, ea nu este niciodată pe deplin uitată. Nu are nici o importanță dacă amplasăm cimitirul în afara orașului – moarta tot își va arăta chipul. În fiecare zi moare cineva; în fiecare zi moarta i se întâmplă cuiva, și aceasta zguduie fundațiile vieții noastre.

De fiecare dată când vedem că apare moarta, devenim conștienți de propria moarte. Când deplângem moarta cuiva, nu plângem doar pentru moarta acelei persoane, ci și pentru că ne amintește de propria moarte. Suferința provocată de durere și amărăciune nu vine doar din moarta altcuiva, ci și din aparenta posibilitate a propriei morți. Manifestarea fiecărei morți este, în același timp,

și moarta noastră. Și atâta vreme cât rămânem înconjurați de moarte, cum am putea să trăim? Viața este imposibilă așa. În felul acesta nu putem să știm ce este viața – nu-i putem cunoaște nici fericirea, nici frumusețea, nici binecuvântarea. Nu putem să ajungem la adevărul suprem al vieții, la templul dumnezeirii.

Templele care au fost create din frică de moarte nu sunt temple ale dumnezeirii. Nici rugăciunile care au fost compuse din frică de moarte nu sunt rugăciuni către dumnezeire. Numai cel care e plin de beatitudinea vieții ajunge la templul dumnezeirii. Treptele spre templul dumnezeirii sunt îmbibate de frumusețea și de seva vieții, iar clopotele templului dumnezeirii bat numai pentru cei care sunt eliberați de orice fel de frici, pentru cei care au devenit neînfricați.

Pentru că ne place să trăim în frică, acest lucru poate să pară dificil. Dar nu are cum să fie dificil – căci numai una dintre cele două poate să fie adevărată: dacă viața este adevărată, atunci moarta nu poate să fie adevărată, iar dacă moarta este adevărată, atunci viața este doar un vis, o minciună; atunci viața nu poate să fie adevărată. Aceste două lucruri nu pot să existe în același timp. Dar noi stăm agățați de ambele simultan. Avem sentimentul că suntem în viață și avem și sentimentul că suntem morți.

Am auzit de un fachir care locuia într-o vale îndepărtată. Mulți oameni se duceau la el să îi pună întrebări. Odată a venit un om și l-a rugat să îi explice ceva despre viață și despre moarte. Fachirul i-a spus: „Ești bine-venit să afli despre viață; ușa mea îți e deschisă. Dar dacă vrei să afli despre moarte, atunci du-te altundeva, pentru că eu n-am murit niciodată și nici n-o să mor vreodată. Nu am nici o experiență a morții. Dacă vrei să știi despre moarte, întreabă-i pe cei care au murit, întreabă-i pe cei care sunt

deja morți”. Apoi, fahirul a râs și a mai zis: „Dar cum ai să-i întrebi pe cei care sunt deja morți? Iar dacă-mi ceri să-ți dau adresa unui om mort, nu pot să ți-o dau. Pentru că de când am aflat că nu pot să mor, am aflat și că nimeni nu moare, că nimeni nu a murit vreodată”.

Dar cum să îl credem pe acest fachir? În fiecare zi vedem că moare cineva; moartea se întâmplă în fiecare zi. Moartea este adevărul suprem; își face simțită prezența pătrunzând în centrul ființei noastre. Puteți să închideți ochii, dar oricât ar fi de departe de voi, tot rămâne prezentă. Oricât de mult am încerca să scăpăm de ea, să fugim de ea, tot ne înconjoară. Cum am putea să negăm acest adevăr?

Desigur, unii oameni încearcă asta. Doar din cauza fricii de moarte cred oamenii în nemurirea sufletului – doar din frică. Ei nu știu, ci doar cred. În fiecare dimineață, stând într-un templu sau într-o moschee, unii oameni repetă: „Nimeni nu moare, sufletul este nemuritor”. Se înșală când cred că, doar prin repetarea acestor cuvinte, sufletul va deveni nemuritor. Trăiesc cu impresia că moartea poate să fie negată prin repetarea cuvintelor „sufletul este nemuritor”. Moartea nu e niciodată negată prin asemenea repetări – doar cunoscând moartea poți să o negi.

Țineți minte acest lucru straniu: acceptăm întotdeauna opusul a ceea ce repetăm. Când cineva spune că este nemuritor, că sufletul este nemuritor, când repetă aceste lucruri el nu face decât să arate că știe, în adâncul lui, că va muri, că va trebui să moară. Dacă știe că nu trebuie să moară, atunci nu este nevoie să îi tot dea înainte cu nemurirea; numai cel căruia îi este frică va continua să repete asta. Și veți vedea că oamenii se tem mai mult de moarte în țările, în societățile care vorbesc cel mai mult despre nemurirea sufletului. Țara noastră vorbește fără încetare despre nemurirea sufletului

și totuși există pe pământ cineva care să fie mai speriat de moarte ca noi? Nu există nimeni mai speriat de moarte ca noi! Cum să punem cap la cap aceste două lucruri?

Este posibil ca niște oameni care cred în nemurirea sufletului să devină sclavi? Mai curând ar muri; ar fi gata să moară, pentru că știu că nu există moarte. Cei care știu că viața este veșnică, că sufletul este nemuritor ar fi primii care să aterizeze pe lună! Ar fi primii care să escaladeze muntele Everest! Ar fi primii care să exploreze adâncimile Pacificului! Dar nu, noi nu ne aflăm printre aceștia. Nici nu escaladăm Everestul, nici nu aterizăm pe lună, nici nu explorăm adâncimile Pacificului – și suntem oamenii care cred în nemurirea sufletului! De fapt, ne este atât de frică de moarte încât de frică tot continuăm să repetăm: „Sufletul este nemuritor”. Și trăim cu impresia că, poate, dacă îl repetăm, lucrul acesta va deveni și adevărat. Nimic nu devine adevărat prin repetare.

Moartea nu poate să fie negată prin repetarea ideii că moartea nu există. Va trebui ca moartea să fie cunoscută, să fie înfruntată, să fie trăită. Va trebui să vă familiarizați cu ea. Noi însă continuăm să tot fugim de ea.

Cum am putea să o vedem? Închidem ochii când vedem moartea. Când trece un cortegiu funerar, mama își închide copilul în casă și îi spune: „Nu te duce afară; a murit cineva”. Terenul de incinerare este situat în afara orașului, astfel încât rareori să dăm ochii cu el, iar moartea să nu fie prezentă chiar sub nasul nostru. Și dacă se întâmplă să aducem vorba despre moarte, cei aflați de față ne vor interzice să vorbim despre ea.

Am stat o dată cu un sanniyasin. În fiecare zi vorbea despre nemurirea sufletului. L-am întrebat:

– Îți dai seama că te apropii de moarte?

El mi-a răspuns:

– Nu spune astfel de lucruri de rău augur. Nu e bine să vorbești despre asemenea lucruri.

I-am spus:

– Dacă, pe de o parte, un om spune că sufletul este nemuritor, dar pe de altă parte găsește că este de rău augur să vorbești despre moarte, atunci toată chestiunea asta devine confuză; ceva este foarte nelalocul lui aici. Un astfel de om n-ar trebui să vadă nici un motiv de frică, nici un semn rău, nimic greșit în a vorbi despre moarte – căci, pentru el, moartea nu există.

Mi-a răspuns:

– Chiar dacă sufletul este nemuritor, eu nu-mi doresc deloc să vorbesc despre moarte. N-ar trebui să se vorbească despre lucruri atât de lipsite de sens și de amenințătoare.

Cu toții facem același lucru – întoarcem spatele morții și fugim de ea.

Am auzit... Odată, un om a înnebunit într-un sat. Era o după-amiază toridă și omul mergea singur pe un drum singuratic. Mergea foarte repede, încercând să își alunge frica. Se poate să-ți fie frică atunci când e cineva prin preajmă, dar cum să-ți fie frică atunci când nu e nimeni? Dar nouă chiar ne este frică atunci când nu e nimeni prin preajmă. De fapt, ne este frică de noi înșine, iar când suntem singuri, frica e cu atât mai mare. De nimeni nu ne este mai frică decât de noi înșine. Ne temem mai puțin atunci când suntem cu cineva și mai mult atunci când rămânem singuri.

Omul acesta era singur. I s-a făcut frică și a început să fugă. Totul era nemișcat și tăcut în jur – era după-amiază, nu era nimeni prin preajmă. Pe măsură ce a început să alerge tot mai tare, a auzit din spate zgomotul picioarelor lui alergând. I s-a făcut frică – poate îl urmărea cineva. Apoi,

speriat, s-a uitat înapoi cu colțul ochiului și a văzut o umbră lunguiață urmărindu-l. Era propria umbră – dar văzând că o umbră lunguiață îl urmărea, a început să alerge și mai tare. Și omul nu a putut să se mai oprească, deoarece cu cât alerga mai tare, cu atât alerga și umbra mai tare după el. În cele din urmă, omul a înnebunit. Dar sunt oameni care îi idolatrizează chiar și pe nebuni.

Când oamenii l-au văzut alergând așa prin satele lor, au crezut că este prins în vreun fel de practică ascetică măreață. El nu se oprea din alergat decât în întunericul nopții, când umbra dispărea și omul se gândea că nu mai era nimeni în spatele lui. Odată cu venirea zorilor, începea să alerge din nou. Apoi nu s-a mai oprit nici noaptea. S-a gândit că indiferent de distanța pe care o străbătea în timpul zilei, cât se odihnea el noaptea, umbra îl prindea din urmă și, astfel, dimineața era din nou pe urmele lui. Așa că și noaptea el continua să alerge.

Apoi a înnebunit de-a binelea; nu mai mânca și nu mai bea. Mii de oameni se uitau la el cum alerga și aruncau flori spre el, alții îi întindeau câte o bucată de pâine sau ceva de băut. Oamenii au început să îl preamărească din ce în ce mai mult; mii de oameni îi arătau respect. Dar omul a devenit din ce în ce mai nebun și, în cele din urmă, într-o bună zi, s-a prăbușit la pământ și a murit. Oamenii din satul în care a murit i-au făcut mormânt la umbra unui copac și l-au întrebat pe un fachir bătrân din sat ce să scrie pe piatra de mormânt. Fachirul a scris câteva cuvinte.

În vreun un sat, undeva, mai există încă mormântul. S-ar putea chiar să dați de el cândva. Să citiți ce scrie acolo. Fachirul a scris pe piatra de mormânt: „Aici se odihnește un om care a fugit de umbra lui toată viața, care și-a irosit viața întreagă fugind de umbra lui. Iar omul acesta nu a știut nici măcar cât știe această piatră de

mormânt – pentru că piatra de mormânt stă la umbră și nu fuge, așa că nu se creează nici o umbră“.

Și noi fugim. Ne putem întreba cum se poate ca un om să fugă de umbra lui, dar și noi fugim de umbre. Iar lucrurile de care fugim încep să ne urmărească. Cu cât fugim mai tare, cu atât ne urmăresc ele mai tare, pentru că sunt propriile umbre.

Moartea este umbra noastră. Dacă vom continua să fugim de ea, nu vom fi în stare să stăm înaintea ei și să o recunoaștem drept ceea ce este. Dacă omul se oprea și se uita în spatele lui, poate ar fi râs și ar fi spus: „Ce om sunt eu, de fug de o umbră?“ Nimeni nu poate vreodată să scape de o umbră; nimeni nu poate să iasă învingător din lupta cu o umbră. Totuși, asta nu înseamnă că umbra este mai puternică decât suntem noi și că nu putem niciodată să ieșim triumfători; înseamnă, pur și simplu, că nu există umbră, că nu se pune problema de a ieși triumfători. Nu poți să câștigi împotriva a ceva ce nu există. De aceea, oamenii continuă să piardă în fața morții – pentru că moartea este pur și simplu o umbră a vieții.

Pe măsură ce viața merge înainte, și umbra ei se mișcă odată cu ea. Moartea este umbra care se formează în spatele vieții, iar noi nu vrem niciodată să privim înapoi, să vedem ce este ea. Ne-am prăbușit epuizați de atâtea ori – după ce am alergat neîncetat în cursa aceasta. Nu e prima oară când ajungeți pe țărmul acesta; trebuie să mai fi trecut pe aici – poate nu chiar pe acest țărm, ci pe vreun altul. Poate nu ați fost în acest trup, ci poate în vreun alt trup – dar cursa trebuie să fi fost la fel. Picioarele trebuie să fi fost la fel; cursa trebuie să fi fost la fel.

Trecem prin multe vieți purtând cu noi frica de moarte, și totuși nu suntem în stare nici să o recunoaștem, nici să

o vedem. Suntem atât de înfricoșați încât, atunci când se apropie moartea, când umbra ei totală ne înconjoară, devenim inconștienți din cauza fricii. În general, nimeni nu rămâne conștient în clipa morții. Dacă măcar o singură dată ai rămâne conștient, frica de moarte ar dispărea pentru totdeauna. Dacă, fie și numai o singură dată, un om ar putea să vadă ce înseamnă să moară, atunci data următoare nu i-ar mai fi frică de moarte, pentru că nu ar mai exista moarte. Nu că ar ieși triumfător împotriva morții – putem să obținem victoria doar împotriva a ceva ce există. Prin simplul fapt de a cunoaște moartea, ea dispăre. Astfel că nu rămâne nimic asupra căruia să ieșim triumfători.

Am murit de multe ori înainte, dar de fiecare dată când a avut loc moartea, am fost inconștienți. Este ca atunci când un medic sau un chirurg ne fac o anestezie înainte de operație, ca să nu mai simțim durerea. Ne este atât de frică de moarte încât, în clipa morții, devenim inconștienți de bunăvoie. Devenim inconștienți cu puțin înainte să murim. Murim inconștienți, apoi ne naștem într-o stare de inconștiență. Nu vedem nici moartea, nu vedem nici nașterea – și de aceea nu suntem în stare să înțelegem că viața este veșnică. Nașterea și moartea sunt doar scurte opriri pe parcursul călătoriei, cu scopul de a ne schimba hainele sau caii.

Pe vremuri nu existau cai ferate, iar oamenii călătoreau în trăsurile trase de cai. Călătoreau dintr-un loc în altul, iar când caii oboseau, îi înlocuiau, la un han, cu cai odihniți, apoi îi schimbau din nou în satul următor. Însă oamenii care înlocuiau caii nu simțeau niciodată că au murit și că se nasc din nou, pentru că atunci când schimbau caii o făceau în mod conștient.

Uneori se întâmpla ca un călăreț să reia călătoria după ce bea. În starea aceea, când se uita în jur după ce se schimbaseră caii, se întreba cum de se schimbaseră totul, cum de

părea totul atât de diferit. Am auzit că odată un călăreț beat chiar a spus: „Se poate să mă fi schimbat și eu? Asta nu pare să fie același cal pe care călăream. Se poate ca eu să fi devenit un alt om?”

Nașterea și moartea sunt pur și simplu stații în care se schimbă mijloacele de transport – cele vechi sunt lăsate în urmă, caii oboșiți sunt lăsați în urmă și se face rost de cai odihniți. Dar ambele acțiuni se petrec când suntem în starea noastră de inconștientă. Iar omul a cărui naștere și moarte au loc în această stare inconștientă nu poate să trăiască o viață conștientă – el funcționează într-o stare aproape semiconștientă, într-o stare de viață aproape semitrează.

Ce vreau să spun e că este esențial să vedem moartea, să o înțelegem, să o recunoaștem. Dar lucrul acesta e posibil doar atunci când murim; putem să o vedem doar în timp ce murim. Atunci ce se poate face acum? Iar dacă vedem moartea doar în timp ce murim, atunci nu există cale să o înțelegem – pentru că în clipa morții devenim inconștienți.

Da, e ceva ce putem face acum. Putem să experimentăm intrarea voluntară în moarte. Și aș vrea să vă spun că meditația sau *samadhi* nu este nimic altceva decât asta. Experiența intrării voluntare în moarte este meditație, *samadhi*. Fenomenul inevitabil și automat al părăsirii corpului ce va avea loc în clipa morții poate să fie experimentat de bunăvoie acum, prin crearea unei distanțe lăuntrice între sine și trup. Și, părăsind corpul din interior, putem să trecem prin experiența morții, putem să simțim că are loc moartea. Putem să trăim experiența morții chiar astăzi, în această după-amiază... Pentru că moartea înseamnă pur și simplu că în călătoria noastră, sufletul și corpul vor cunoaște o separare, exact

ca atunci când mijlocul de transport este lăsat în urmă și călătorul își vede de drum în continuare.

Am auzit că un om s-a dus la un fachir mahomedan, Sheikh Farid, și a spus:

– Am auzit că atunci când mâinile și picioarele lui Mansur au fost tăiate, el nu a simțit nici o durere... ceea ce este greu de crezut. Și un ghimpe doare când îți intră în picior. N-o să doară când sunt tăiate mâinile și picioarele unui om? Îmi pare că toate acestea sunt niște lucruri fantastice.

Apoi a adăugat:

– Am mai auzit și că atunci când Iisus a fost răstignit, nu a simțit deloc durere. Și i s-a permis să-și spună ultimele rugăciuni. Sângerând, dezgolit – pus pe cruce, străpuns de spini, cu mâinile bătute în cuie –, ce a spus Iisus în ultimele minute este greu de crezut! El a spus: „Iartă-i pe oamenii aceștia, căci nu știu ce fac”.

Și voi trebuie să fi auzit această frază. Și toți oamenii din lumea întreagă care cred în Iisus o repetă încontinuu. Fraza este foarte simplă. Iisus a spus: „Doamne, iartă-i pe oamenii aceștia, căci nu știu ce fac”. De obicei, când citesc fraza asta, oamenii cred că Iisus spunea că bieții oameni nu știau că ucideau un om bun ca el. Nu, nu asta voia să spună Iisus. Ce voia să spună Iisus era că „Oamenii aceștia naivi nu știu că persoana pe care oucid nu poate să moară. Iartă-i pentru că nu știu ce fac. Fac ceva ce este imposibil – comit actul uciderii, ceea ce este imposibil”.

Bărbatul a spus:

– E greu de crezut că un om care urmează să fie ucis poate să arate atâta îndurare. De fapt, el ar fi copleșit de mânie.

Farid a râs din toată inima și a spus:

– Ai pus o întrebare foarte bună, dar am să răspund mai târziu. Mai întâi, fă-mi o mică favoare.